

TANTÁRGYI ADATLAP

SZAKKÉPZÉS-PEDAGÓGIA

BMEGT51M102

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

SZAKKÉPZÉS-PEDAGÓGIA

Azonosító

BMEGT51M102

A tantárgy jellege

kontaktórási tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	3
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

vizsgaérdemjegy

Kreditszám

3

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

dr. Tóth Péter egyetemi tanár toth.peter@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Műszaki Pedagógia Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar-HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: **Mérnökstanár (2 féléves) - 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **1**

Szak: **Közgazdászstanár (2 féléves) - 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **1**

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2023.03.29.) az 580251/13/2023 iktatószámmon hozott határozatával, amely érvényes 2023.03.29-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tárgy célja – a szakképzés főbb rendszereinek, jellemzőinek megismerése, – a szakképzéssel kapcsolatos főbb pedagógiai fogalmak elsajátítása, – összekötő kapocs az oktatásmélt és a szakmódszertanok között.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. – A végzett tanár rendelkezik az információszerezéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
2. – Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
3. – Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.
4. – Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit.
5. – Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
6. – Ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját.
7. – Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.
8. – A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtaát, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.
9. – Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását. Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi háttérét, tanterveit, vizsgakövetelményeit.
10. – Ismeri a tananyagkiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket.
11. – Ismeri és érti a nevelés és tanítás összefüggéseit.
12. – A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.

Képesség

1. – A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
2. – Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
3. – Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
4. – Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.
5. – Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.
6. – Képes a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit megvalósítani különböző szintereken.
7. – Képes a szaktárgyak során fejlesztett kompetenciák más műveltségterületeken is fejlődést generáló szinergikus hatásainak tervezésére, kihasználására.
8. – Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.
9. – A szakképzett tanár a tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes.
10. – Az iskola pedagógiai programja, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, az elsajátítandó tudás sajátosságai, a rendelkezésre álló taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (tanmenet, tematikus terv, óraterv, folyamatterv).
11. – Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai célokra és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is.
12. – Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani.
13. – Képes a szaktárgya tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét célokra megfelelően kiválasztani (különös tekintettel az információ-kommunikációs technológiára).
14. – Képes a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző megoldásokban gondolkodni, tudatos döntést hozni.
15. – Képes a szaktárgy tanórán és iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály, valamint a felnőttoktatás keretében is.
16. – A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

Attitűd

1. – A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
2. – Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
3. – Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

4. – Tudatosan él a transzferhatás kihasználásának lehetőségeivel.
5. – Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.
6. – A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.
7. – A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

Önállóság és felelősség

1. – Önállóság jellemzi, nyitott a külső változásokra, aktívan képes részt venni az iskola szaktárgyi munkaközösségének munkájában.
2. – Aktívan közreműködik a pedagógiai és szervezeti tevékenységekben.
3. – Követi és figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit.
4. – Szerepet vállal és kezdeményező szervezeti szintű megbeszéléseken, szóban és írásban.
5. – Az intézményen belül és helyi kapcsolatrendszerében szakmai kérdések megbeszélésére ösztönöz, kezdeményező szerepet vállal.
6. – Elfogadja az iskola, a pedagógusok társadalmi felelősségét, képes az iskolán belül és a helyi közösséget érintve szakmai párbeszédet, egyeztetést kezdeményezni a pedagógusszerep, -munka és -feladatok kérdéseiről.
7. – Az iskola szervezeti életét, a pedagógusokat, iskolát érintő kérdésekben állást foglal, párbeszédet kezdeményez.
8. – Az iskolai, nevelési-oktatási problémák értelmezésében, a problémamegoldásban kezdeményező, aktív szerepet tölt be.

Oktatásmódszertan

Előadások, prezentációk, egyéni-, páros- és csoportmunkák, gyakorlatok, kommunikáció írásban és szóban, IKT eszközök és technikák használata, viták, önállóan készített feladatok.

Tanulástámogató anyagok

- Kötelező irodalom
- Tóth Péter: Fejezetek a mérnökpedagógiából I. Typotop Kiadó, Budapest, 2021
- Tóth Péter: Fejezetek a mérnökpedagógiából II. Typotop Kiadó, Budapest, 2021
- Ajánlott irodalom
- Adolf Melezinek (1989): Mérnökpedagógia. A műszaki ismeretek oktatásának gyakorlata. OMIKK, Budapest.
- Benedek András (szerk.) (2006): Szakképzés-pedagógia. Typotex Kiadó, Budapest.
- Benedek András (2007): Nemzetközi összehasonlító elemzés a szakképzésben. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest.
- Tóth Péter (2013): Problémamegoldó stratégia az informatikaoktatásban. DSGI Kiadó, Székesfehérvár.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése évközi projektfeladat és a foglalkozásokon tanúsított aktív részvétel (részteljesítmény értékelés) alapján történik.

Teljesítményértékelési módszerek

A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: 1. Részteljesítmény-értékelés (projektfeladat): a szaktudományi, a szaktárgyi és a tantervi tudás-, a pedagógiai folyamat tervezése-, szakmódszertani és a szaktárgyi tudás -, a tanulás támogatása kompetencia területeken elsajátított kompetenciaelemek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg és csoportosan készített projektfeladat, amelynek tartalmát, követelményeit, beadási határidejét és értékelési módját a tantárgy oktatója határozza meg. (Pl. egy, a szakképzésben oktatott tantárgy egy té-máján keresztül bemutatassák be, miként realizálják a 8 tanári kompetenciát a pedagógiai gyakorlatban.) 2. Részteljesítmény-értékelés (aktív részvétel): a szaktudományi, a szaktárgyi és a tantervi tudás-, a pedagógiai folyamat tervezése-, szakmódszertani és a szaktárgyi tudás -, a tanulás támogatása kompetencia területeken elsajátított kompetenciaelemek egyszerűsített értékelési módja, melynek megjelenési formája a felkészült megjelenés és tevékeny részvétel a foglalkozásokon, ideértve a projektfeladatként elkészített beadandó dolgozat egyéni és/vagy csoportos prezentáció keretében történő bemutatását, az oktatóval és a hallgatói csoporttal történő megvitatását. Az egységes értékelési elveket a tantárgy oktatója határozza meg. (Pl. a projektfeladat tartalmi és formai kidolgozottsága, szóbeli prezentációja.) B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelés (vizsga

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- részteljesítmény értékelés (projektfeladat): 60
- részteljesítmény értékelés (aktív részvétel): 40
- Összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- vizsga: 50

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

A kontaktórán való részvétel és a projektfeladat elkészítése.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	96
Jeles	91-95
Jó	78-90
Közepes	65-77
Elégséges	51-64
Elégtelen	50%

Javítás és pótlás

1) A projektfeladat – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – a mindenkori Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzatban előírt díjak megfizetése mellett pótolható. 2) Az aktív részvétel – jellegéből adódóan – nem pótolható és nem javítható; de különösen indokolt esetben (pl. igazolt tartós távollét, betegség esetén) újabb egyéni feladat révén kiváltható. Ennek feltételeit és a projektfeladat elkészítésének határidejét a tantárgy előadója határozza meg.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	42
félévközi készülés a gyakorlatokra	14
projektfeladat elkészítése	16
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	18
Összesen	90

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőlet véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2023.03.13-án. Érvényes 2023.03.13-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint, a nappali képzésben 14 hétre, míg a levelező képzésben 4 konzultációra. A levelező képzés óra-száma a nappali képzés féléves óraszámának 1/3-ad része.

- 1 A tantárgy célja, követelmények. A szakképzés rövid történeti áttekintése. A szakképzés helyzete napjainkban. A szakképzés és a gazdaság kapcsolata. A szakképzés célja, a szakképzési rendszer, iskolatípusok. Felnőttek szakképzése, át- és továbbképzés. A szakmák rendszere. A szakképzés tantervi szabályozása. Programtantervek, képzési programok, képzési és kimeneti követelmények. Szakképzés külföldön: Néhány európai ország gyakorlata. Duális szakképzés itthon és Németországban. A szakmai tudás rétegei: szakismeretek, készségek, jártasságok, képességek. Szakmai kompetenciák, szakmai kvalifikációk. A szakképzésben résztvevő tanulók sajátosságai. Tehetséggondozás, felzárkóztatás. Tanulási nehézségek a szakképzésben. A hazai és nemzetközi mérések eredményei és következtetései a szakképzés nézőpontjából: kompetenciamérések, PISA-vizsgálat. Szakképző iskolák szervezeti felépítése. Elméleti és gyakorlati képzőhelyek, szakképzési centrumok. A vállalati képzések rendszere. Tanműhelyek, iskolai gyakorlólhelyek. Az új ismeretek tanításának stratégiái, módszerei. A készség- és jártasságfejlesztés stratégiái, módszerei. A gyakoroltatás módjai a szakmai órákon: feladatmegoldás, laboratóriumi foglalkozások. Az ellenőrzés- és értékelés főbb alapelvei és módszerei a tanórákon, a gyakorlati foglalkozásokon és a laboratóriumi munka során. A szakmai vizsga rendje, tanulók felkészítése a szakmai vizsgára. Tanulói munkák értékelési stratégiái, módszerei a vizsgán. A tanulói motiválás problémái és lehetőségei a szakképzésben, az érdeklődés felkeltése és fenntartása a szakmai órákon. A tanulási tevékenység iskolán kívüli keretei: házi feladatok, szakmai kirándulások, pályaaorientáció. A meglévő tudás hiányának problematikája a szakképzésben. Tanári lehetőségek a hiányosságok felszámolásában: kompenzálás és korrekció. Szakköri foglalkozások. A félévi munka értékelése.

További oktatók

A tantárgy követelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Műszaki Pedagógia Tanszék vezetője hagyja jóvá.